

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Стратегії сталого розвитку»

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Код і найменування спеціальності	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Економіка»
Курс, семестр	2 курс, 4 семестр.
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 4,0, Загальна кількість годин – 120, із яких: денна форма здобуття освіти: лекцій – 16 год., практичних занять – 24 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова(и) викладання	державна
Навчально-науковий інститут кафедра	ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та публічного управління
Контактні дані розробника(ів)	Медвідь Вікторія Юріївна, завідувач кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор, ауд. 475 (навчальний корпус 4) e-mail viktoriia.medvid@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/medvid-viktoriya-yuriyivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумови відсутні
Компетентності	загальні: ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. спеціальні (фахові): СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей. СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей
Результати навчання	РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку. РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми

РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)

Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: соціальна свідомість, емпатія, емоційний інтелект, міжособистісні комунікації, здатність логічно й системно мислити, працювати в команді, креативно мислити тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів комплексної системи теоретичних знань та прикладних навичок щодо розроблення, обґрунтування та реалізації стратегій гармонійного розвитку суспільства.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Генезис та еволюція парадигми сталого розвитку
- Тема 2. Методологія наукових досліджень у сфері сталого розвитку
- Тема 3. Економіка замкненого циклу як стратегічний пріоритет
- Тема 4. Декарбонізація та стратегії низьковуглецевого розвитку в глобальному контексті
- Тема 5. Соціальна інклюзія та людський капітал у стратегіях розвитку
- Тема 6. Технологічні трансформації та «Зелений перехід» (Green Deal)
- Тема 7. Державна політика та міжнародне право в управлінні сталим розвитком
- Тема 8. Моделювання та прогнозування стратегій сталого розвитку

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*

наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*

практичні методи: *робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анування, підготовка реферату/доповіді;*

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності

методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.*

3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:

інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, «Мозковий штурм», кейс метод, комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*

4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*

методи письмового контролю: *самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.*

методи самоконтролю: *самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.*

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Наведені у Додатку до силабусу

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо термінів виконання та перескладання

здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

- щодо академічної доброчесності

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти

	<p>передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.</p> <p>Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist</p>
<p>- щодо відвідування занять</p>	<p>Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим</p>
<p>- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти</p>	<p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproneformalnuosvitu2025.pdf</p>
<p>- щодо оскарження результатів оцінювання</p>	<p>Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки.</p> <p>Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannyazdobuvachiv2025.pdf</p>
<p>РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ</p>	
<p style="text-align: center;">Основні:</p> <p>1. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти: підручник / І.Л. Якименко, Л.П. Петрашко, Т.М. Димань, О.М. Салавор, Є.Б. Шаповалов, М.А. Галабурда, О.В. Ничик, О.В. Мартинюк. К.: НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/387563584_STRATEGIA_STALOGO_ROZVITKU_EVR_OPEJSKI_GORIZONTI_Pidrucnik</p> <p>2. Боголюбов В.М. та ін Стратегія сталого розвитку: підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]; за редакцією професора В.М.Боголюбова і. К.: ВЦ</p>	

НУБІПУ, 2018. 446 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_finan/Bogolubov_Strategij-stalogo-rozvitku.pdf

Допоміжні:

1. Порудєєва Т. В., Міхневич В. О., Єдина Ю. Г. Стратегічні цілі забезпечення сталого розвитку регіону. *Економіка та суспільство*. 2018. № 19. DOI: 10.32782/2524-0072/2018-19-17. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/119.pdf

2. Поляков М. А. Стратегічне планування сталого розвитку територій: проблеми та перспективи. *Економічний простір*. 2023. № 183. С. 123–127. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/183-20>. URL: <file:///C:/Users/HP/Downloads/1458-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1536-1-10-20240326.pdf>

3. Ковальський, А. (2023). ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ. *Економіка та суспільство*, (48). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-90>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2419>

4. Тесленок І. М., Павлішина Н. М., Железняк Ю. А. Стратегія сталого розвитку: концептуальні засади. *Економічний простір*. 2024. № 196. С. 111–116. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.196.111-116>. URL: <https://economic-prostir.com.ua/wp-content/uploads/2025/01/196-111-116-teslenok.pdf>

5. Медвідь В. Ю. Стратегічне управління інвестиційним забезпеченням аграрного сектору економіки України в умовах сталого розвитку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. № 1. 2025. URL: <https://ujae.org.ua/en/strategic-management-of-investment-provision-of-the-agricultural-sector-of-ukraine-s-economy-in-sustainable-development-conditions/> (DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-57>)

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.ukrstat.gov.ua> – веб - сторінка Державного комітету статистики України;
2. <http://www.nbu.gov.ua/> – сайт бібліотеки ім. В.І. Вернадського;
3. <http://www.rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України;
4. <https://sdgs.un.org/goals> - веб - сторінка ООН. Глобальні цілі сталого розвитку (SDGs);
5. <https://mind.ua/openmind/20233554-spozhivati-svidomo-pyat-knizhok-pro-stalij-rozvitok> - веб сторінка. Споживати свідомо: п'ять книжок про сталий розвиток;

**Реквізити
затвердження**

Схвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління,
протокол № 14 від 19 січня 2026 року

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	опитування (участь в дискусії)	виконання вправ на практичних заняттях	тести	
Тема 1. Генезис та еволюція парадигми сталого розвитку	4	2	4	10
Тема 2. Методологія наукових досліджень у сфері сталого розвитку	4	2	4	10
Тема 3. Економіка замкненого циклу як стратегічний пріоритет	4	2	4	12
Тема 4. Декарбонізація та стратегії низьковуглецевого розвитку в глобальному контексті	4	2	4	10
Тема 5. Соціальна інклюзія та людський капітал у стратегіях розвитку	4	2	4	12
Тема 6. Технологічні трансформації та «Зелений перехід» (Green Deal)	4	2	4	10
Тема 7. Державна політика та міжнародне право в управлінні сталим розвитком	4	2	4	10
Тема 8. Моделювання та прогнозування стратегій сталого розвитку	4	2	4	10
Доповідь				20
Разом	32	16	32	100

**Доповідь готується здобувачем вищої освіти та доповідається на конференції будь-якого рівня. Є обов'язковим елементом.*

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях:

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті	2,0
Достатній	Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті.	1,5
Середній	Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Висока активність на занятті.	1,0
Низький	Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Незначна активність або пасивна поведінка на занятті.	0,5
Незадовільний	Відповіді невірні. Пасивна поведінка на занятті.	0,0

Шкала та критерії оцінювання розв'язування тестів

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Кількість правильних відповідей на тестові завдання	Кількість балів
Високий	вірні понад 90% відповідей	4,0
Достатній	80-90% відповідей вірні	3,0
Середній	70-79% відповідей вірні	2,0
Низький	60-69% відповідей вірні	1,0
Незадовільний	Понад 40% відповідей невірні	0

Шкала та критерії оцінювання опитування (участь в дискусії)

Рівень опанування	Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Демонструє глибоке розуміння еволюції парадигми сталого розвитку та вільно оперує методологією наукових досліджень. Чітко аналізує механізми економіки замкненого циклу та стратегії декарбонізації. Пропонує оригінальні моделі «Зеленого переходу» та інклюзивного розвитку. Обґрунтовано аргументує позицію щодо міжнародного права та державної політики. Проявляє лідерство в командних проєктах, креативність у прогнозуванні стратегій та високу комунікативну культуру.	4,0
Достатній	Розуміє основні етапи генезису сталого розвитку та принципи циклічної економіки, але може допускати незначні неточності в термінології. Відповіді правильні, проте аналіз низьковуглецевих стратегій або технологічних трансформацій (Green Deal) може бути недостатньо глибоким. Бере участь в обговореннях, працює в команді, володіє базовими навичками моделювання та прогнозування. Виявляє старанність, але рідко пропонує власні інноваційні рішення.	3,5
Середній	Має фрагментарні знання про методологію досліджень та еволюцію ідей сталого розвитку. Допускає помилки у трактуванні понять соціальної інклюзії чи механізмів державного управління. Відповіді потребують навідних запитань. У командній роботі малоєфективний, формально бере участь у дискусіях щодо екологічної політики. Навички прогнозування та моделювання розвинені слабо, ініціатива відсутня.	3,0
Низький	Знання про стратегії низьковуглецевого розвитку та «Зелений перехід» є поверхневими. Допускає грубі помилки при описі економіки замкненого циклу. Відповіді нелогічні, що унеможливує позитивне оцінювання. Уникає обговорень міжнародних аспектів сталого розвитку. Не здатний працювати в команді, порушує етику. Відсутні навички аналізу людського капіталу чи технологічних трансформацій.	1-2,5
Незадовільний	Не володіє базовими поняттями курсу (генезис сталого розвитку, декарбонізація, інклюзія). Відповіді на питання щодо методології або державної політики відсутні або повністю хибні. Демонструє негативне ставлення до навчання, відмовляється від виконання завдань з моделювання чи аналізу стратегій. Не здатний до професійної комунікації та співпраці.	0,0-1-

Шкала та критерії оцінювання доповіді

Підкритерій	Рівень опанування	Опис	Бал
Наукова новизна та актуальність	Високий	Наукова новизна та актуальність теми дослідження чітко обґрунтовані, робота має високий рівень актуальності	5

	Достатній	Наукова новизна та актуальність теми дослідження обґрунтовані, робота має достатній рівень актуальності	4
	Середній	Наукова новизна та актуальність теми дослідження частково обґрунтовані, робота має середній рівень актуальності	3
	Низький	Наукова новизна та актуальність теми дослідження слабо обґрунтовані, робота має низький рівень актуальності	2
	Незадовільний	Наукова новизна та актуальність теми дослідження не обґрунтовані	1
Логіка та структура доповіді	Високий	Доповідь логічно побудована, містить всі необхідні структурні елементи	4
	Достатній	Доповідь логічно побудована, але деякі структурні елементи представлені нечітко	3
	Середній	Доповідь частково логічно побудована, деякі структурні елементи відсутні	2
	Низький	Доповідь містить логічні неузгодженості, структура доповіді порушена	1
	Незадовільний	Доповідь нелогічна, структура доповіді відсутня	0
Ясність та чіткість викладу	Високий	Здобувач вищої освіти чітко, ясно і стисло викладає суть і результати дослідження	3
	Достатній	Здобувач вищої освіти достатньо чітко і ясно викладає суть і результати дослідження	2
	Середній	Здобувач вищої освіти викладає суть і результати дослідження, але не завжди чітко і ясно	1
	Низький	Здобувач вищої освіти викладає суть і результати дослідження нечітко і незрозуміло	0
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти не може викласти суть і результати дослідження	0
Зміст			0-12
Повнота та глибина відповідей	Високий	Здобувач вищої освіти дає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання	3
	Достатній	Здобувач вищої освіти дає достатньо повні та ґрунтовні відповіді на більшість запитань	2
	Середній	Здобувач вищої освіти дає неповні або поверхневі відповіді на деякі запитання	1
	Низький	Здобувач вищої освіти дає неповні або поверхневі відповіді на більшість запитань	0
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти не може дати відповіді на запитання	0
Аргументація та захист	Високий	Здобувач вищої освіти вміє аргументовано захищати свої пропозиції та відповідати на критичні зауваження	2
	Достатній	Здобувач вищої освіти захищає свої пропозиції та відповідає на критичні зауваження, але аргументація потребує доповнення	1
	Середній	Здобувач вищої освіти не завжди може аргументовано захищати свої пропозиції та відповідати на критичні зауваження	0

	Низький	Здобувач вищої освіти не може аргументовано захищати свої пропозиції та відповідати на критичні зауваження	0
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти ігнорує критичні зауваження та не може захистити свої пропозиції	0
Запитання та відповіді			0-5
Якість демонстраційних матеріалів	Високий	Демонстраційні матеріали якісно оформлені, інформація на слайдах добре структурована та візуально приваблива	4
	Достатній	Демонстраційні матеріали оформлені з деякими недоліками, інформація на слайдах структурована, але не завжди візуально приваблива	3
	Середній	Демонстраційні матеріали оформлені з суттєвими недоліками, інформація на слайдах не завжди добре структурована	2
	Низький	Демонстраційні матеріали оформлені неякісно, інформація на слайдах не структурована та важко читається	1
	Незадовільний	Демонстраційні матеріали відсутні або оформлені неякісно, інформація на слайдах не структурована та недоступна для сприйняття	0
Культура мовлення	Високий	Здобувач вищої освіти чітко висловлює свої думки, використовує грамотну мову та дотримується регламенту	1
	Достатній	Здобувач вищої освіти чітко висловлює свої думки, але допускає деякі помилки у мовленні	1
	Середній	Здобувач вищої освіти допускає помилки у мовленні, що ускладнює сприйняття інформації	0
	Низький	Здобувач вищої освіти допускає численні помилки у мовленні, що суттєво ускладнює сприйняття інформації	0
	Незадовільний	Здобувач вищої освіти не може чітко висловити свої думки, допускає численні помилки у мовленні	0
Презентація			0-3

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Кількість балів
Високий	19-20
Достатній	14-18
Середній	8-13
Низький	4-7
Незадовільний	0-3

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану – **залік**.